

England och Wales

Rättigheter för brottsoffer i straffrättsliga förfaranden - England och Wales

Som **brottsoffer** har du enligt lag vissa rättigheter före, under och efter domstolsförfarandet (rättegången). Du kan också få olika typer av stöd och kan begära ersättning för de skador som brottet orsakat.

Brottmålsförfaranden i England och Wales börjar med en utredning där polisen samlar bevis. När polisen är klar med utredningen beslutar den, om det gäller ett mindre allvarligt brott, om den misstänkte ska åtalas. I allvarigare fall lämnas ärendet över till åklagarmyndigheten. Åklagaren undersöker om det finns tillräckligt med bevis mot den misstänkte för en fällande dom och om det ligger i allmänhetens intresse att åtala honom/henne. Om åklagaren beslutar att fallet inte ska gå vidare till åtal läggs det ned. Annars råder åklagaren polisen att väcka åtal mot den misstänkte och fallet förs till domstol.

Ärenden som rör mindre allvarliga brott avgörs vid Magistrates' Courts (underrätt), oftast av en panel med tre lekmannadomare och mer sällan med en enda yrkesdomare. Allvarigare brottsfall (som våldtäkt eller rån) avgörs vid Crown Courts (brottsmålsdomstol) av en yrkesdomare och en lekmannajury. Juryn består av tolv personer som slumpmässigt väljs ut bland allmänheten. Juryn får lyssna på bevisen som läggs fram under rättegången och avgöra om den svarande är skyldig till brottet. Domaren fattar beslut i rättsliga frågor under rättegången, till exempel om vissa bevis får läggas fram. Om juryn finner den svarande skyldig fastställer domaren i slutet av rättegången domen för brottet enligt lag.

Mer information

- [1 - Mina rättigheter som brottsoffer](#)
- [2 - Brottanmälan och Mina rättigheter under förundersökningen](#)
- [3 - Mina rättigheter efter rättegången](#)
- [4 - Ersättning](#)
- [5 - Min rätt till stöd och bistånd](#)

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Senaste uppdatering: 05/09/2018

1 - Mina rättigheter som brottsoffer

Vilken information kan jag få från myndigheten när brottet har inträffat (t.ex. från polisen, åklagarmyndigheten) men innan jag anmäler brottet?

Du har rätt till skriftlig information om vad du kan vänta dig av rättssystemet, t.ex. i form av broschyren med information till brottsoffer (*Information to Victims of Crime*) eller motsvarande uppgifter på en webbplats.

Beroende på typen av brott, dina personliga omständigheter eller hur relevant det är för det aktuella skedet i utredningen eller brottmålsförfarandet ska du erbjudas information om följande första gången du kontaktar polisen:

- Var och hur du kan få rådgivning eller stöd, inbegripet medicinskt stöd, specialiserat stöd (t.ex. psykologiskt stöd) och alternativ bostad.
- Hur du gör för att anmäla ett brott och vem du ska kontakta om du har frågor om ärendet.
- Vilka åtgärder som vid behov kan vidtas för att skydda dig.

- Hur du begär ersättning.
- Vilka möjligheter som finns att tillgå om offret inte befinner sig i England eller Wales.
- Möjligheterna att få tillgång till tolkning och översättning.
- Hur du lämnar klagomål på ett organ i brottmålsförfarandet.
- Möjligheterna till reparativ rättvisa.
- Hur du kan begära ersättning för kostnader i samband med att du vittnat vid brottmål.

Du har rätt till stöd för brottsoffer när som helst, oavsett om du har anmält ett brott eller ej, och även efter det att utredningen och åtalet har avslutats.

Jag bor inte i det EU-land där brottet ägde rum (EU-medborgare och icke EU-medborgare). Hur skyddas mina rättigheter?

Du har rätt att utnyttja de tjänster som anges i dessa bestämmelser om brottet begicks i England eller Wales, eller om tjänsterna avser förfaranden i brottmål som äger rum i England eller Wales. [1]

[1] Rätten till ersättning från myndigheten för brottsskadeersättning (Criminal Injuries Compensation Authority) kan bero på var du är bosatt och din nationalitet, såvida det inte fastställts att du är offer för människohandel eller beviljats asyl, alternativt skydd eller provisoriskt uppehållstillstånd.

Vilken information ska jag få om jag anmäler ett brott?

Du har rätt till följande från polisen:

- En skriftlig bekräftelse på att du har anmält ett brott. Bekräftelsen ska innehålla grundläggande information om brottet. Den skriftliga bekräftelsen kan ges i form av ett brev, ett elektroniskt meddelande (t.ex. ett e-postmeddelande eller textmeddelande) eller en handskriven bekräftelse. Du kan begära att inte få en skriftlig bekräftelse. Om polisen anser att det finns risk att du kan lida skada om du får en skriftlig bekräftelse (t.ex. vid våld i familjen) kan de gå med på att inte skicka en bekräftelse.
- En tydlig förklaring av vad du kan vänta dig av rättssystemet när du anmäler ett brott eller kontaktas som brottsoffer under en utredning.
- En bedömning av om du önskar stöd och i så fall vilket stöd du behöver. Detta hjälper till att avgöra om du tillhör någon av de tre kategorier av brottsoffer som kan behöva utökad stöd, och att besluta om och i vilken utsträckning särskilda åtgärder kan vidtas för dig. Brottsofferstödet gör eventuellt en mer ingående bedömning på uppdrag av polisen.
- Antingen skriftlig information om vad du kan vänta dig av rättssystemet, t.ex. i form av broschyren med information till brottsoffer eller motsvarande uppgifter på en webbplats. Informationen ska ges så snart som möjligt och senast fem arbetsdagar efter det att du anmälde brottet eller kontaktades som brottsoffer under en utredning.
- Att informeras om hur ofta du kommer att få information om hur ärendet fortskrider efter samtalet med polisen.
- Att inom fem dagar efter beslutet informeras om ett beslut att lägga ner utredningen av ett brott.
- Att informeras om när ärendet har utretts utan att något åtal har väckts och om skälen till detta.

Du har rätt till information från polisen om vilka verksamheter som finns för stöd till brottsoffer och hur du kommer i kontakt med dem så att du när som helst kan få tillgång till stödet.

Du har rätt att inom fem arbetsdagar bli informerad av polisen och få en förklaring till skälen om en misstänkt har

- anhållits,
- förhörts,
- frigetts utan att åtal väcks,
- tillfälligt frigetts i avvaktan på att åtal ska väckas (*police bail*), eller om villkoren för det tillfälliga frigivandet har ändrats eller upphört.

Har jag rätt till kostnadsfri tolkning eller översättning (när jag kontaktar polis eller annan myndighet eller under utredningen och rättegången)?

Om du inte förstår eller talar engelska har du rätt att begära tolkning till ett språk som du förstår

- när du anmäler ett brott [1]
- när du blir förhörd av polisen och
- när du vittnar.

Om du inte förstår eller talar engelska har du rätt att begära översättning av följande information:

- Den skriftliga bekräftelsen på att du har anmält brottet.
- I de fall det är väsentligt för förhöret eller domstolsförhandlingen att du tar del av en viss handling som visas för dig, en kopia av relevanta delar av handlingen.
- Den handling som ger dig information om datum, tid och plats för rättegången.
- Resultatet av brottmålsförandet i de fall du har rätt till det enligt dessa bestämmelser och åtminstone en kortfattad beskrivning av skälen för besluten i förekommande fall.

[1] Du har rätt att anmäla brottet på ett språk som du förstår och med nödvändigt språkligt stöd om du inte talar engelska.

Hur ska myndigheten se till att jag förstår och blir förstådd (om jag är ett barn eller har en funktionsnedsättning)?

Enligt bestämmelserna om brottsoffer (*Victims' Code*) måste organ i brottmålsförandet kommunicera med dig på ett enkelt och lättfattligt språk och vidta lämpliga åtgärder (t.ex. tjänster för att förenkla texter, punktskrift eller användning av ett auktoriserat ombud (*Registered Intermediary*) för att hjälpa dig att förstå och göra dig förstådd. Vid bedömningen av lämpliga åtgärder måste organen i brottmålsförandet ta hänsyn till alla relevanta personliga egenskaper som kan påverka dina möjlighet att förstå och göra dig förstådd.

Det finns en rad informationsbroschyrer i olika format som använder ett enkelt språk.

Stöd till brottsoffer

Vem ger stöd till brottsoffer?

I [§ 56 i 2004 års lag om våld i familjen, brott och brottsoffer](#) (*Domestic Violence, Crime and Victims Act 2004*) fastställs att justitieministeriet ska ge bidrag till verksamheter som tillhandahåller stöd till brottsoffer. Bidrag ges också till polismyndigheter (*Police and Crime Commissioners*) för att tillhandahålla emotionellt och praktiskt stöd på lokal nivå till brottsoffer enligt [§ 143 i 2014 års lag om asocialt beteende, brott och polisarbete](#) (*Anti-social Behaviour, Crime and Policing Act 2014*).

Hänvisar polisen mig automatiskt till brottsofferstödet?

Polisen kommer att förklara för dig att de automatiskt kommer att vidarebefordra dina uppgifter till brottsofferstödet inom två dagar efter det att du har anmält ett brott. Du har rätt att be polisen att inte vidarebefordra dina uppgifter till brottsofferstödet.

Om du har blivit utsatt för ett sexualbrott eller våld i familjen eller har förlorat en nära anhörig, kommer polisen att be om ditt uttryckliga medgivande innan dina uppgifter skickas till brottsofferstödet.

Hur skyddas min personliga integritet?

I de fall organ i brottmålsförandet måste dela information enligt bestämmelserna om brottsoffer ska det göras effektivt och i enlighet med 1998 års dataskyddslag (*Data Protection Act 1998*) och annan relevant lagstiftning.

Måste jag anmäla ett brott innan jag kan kontakta brottsofferstödet?

Nej. Du har rätt till stöd för brottsoffer när som helst, oavsett om du har anmält ett brott eller ej, och även efter att utredningen och åtalet har avslutats.

Personligt skydd om jag är i fara

Vilka typer av skydd finns?

Om ett brottsoffer anmäler ett brott till ett organ i brottmålsförandet som ansvarar för utredning av brott, måste organet se till att det görs en individuell bedömning för att fastställa om det finns särskilda skyddsbehov och besluta om och i vilken utsträckning åtgärder för att skydda brottsoffret behöver vidtas eller om särskilda åtgärder behöver vidtas i samband med förhör eller avläggande av vittnesmål.

Vilken bedömning som görs beror på alla omständigheterna, bland annat hur allvarligt brottet är och vilken uppenbar skada som offret har lidit. I bedömningen måste hänsyn tas till brottsoffrets personliga egenskaper, hans eller hennes synpunkter och brottets karaktär och omständigheter.

Om slutsatsen av den individuella bedömningen är att brottsoffret har särskilda skyddsbehov och behöver särskilda skyddsåtgärder i samband med förhör, ska det organ i brottmålsförfarandet som ansvarar för brottsutredningen säkerställa följande, under förutsättning att det är praktiskt möjligt inom ramen för verksamheten:

- Att om möjligt samma person genomför alla förhör med brottsoffret, såvida det inte påverkar utredningen negativt.
- Att förhöret, om så krävs, äger rum i lokaler som är utformade eller anpassade för ändamålet.
- Att förhör utförs av personal som är utbildad för ändamålet.
- Att brottsoffer i ärenden som rör sexuellt våld, könsrelaterat våld eller våld inom familjen erbjuds möjlighet att bli förhörda av en person av samma kön. Alla sådana önskemål ska tillgodoses om möjligt, såvida det inte inverkar negativt på utredningen.

Om det osannolika skulle inträffa att den misstänkte rymmer från ett förvar kommer polisen, när den har fått kännedom eller underrättats om det av fängelset, gruppen för unga brottslingar (*Youth Offending Team*), sjukhuset eller förvarsanläggningen för immigranter, att i de fall det är möjligt underrätta dig om rymningen och om de åtgärder som vidtagits för att skydda dig, om man bedömer att det finns en betydande risk att den misstänkta skulle kunna skada dig.

Vem kan ge mig skydd?

Om ett brottsoffer anmäler ett brott till ett organ i brottmålsförfarandet som ansvarar för utredning av brott, måste organet se till att det görs en individuell bedömning för att fastställa brottsoffrets skyddsbehov. I de flesta fall görs bedömningen av polisen.

Kommer någon att bedöma om jag riskerar att skadas igen av gärningsmannen?

Polisen är skyldig att göra en bedömning av alla brottsoffer för att fastställa vilka behov som finns eller vilket stöd som behövs, inbegripet om och i vilken utsträckning det krävs särskilda åtgärder. Bedömningens längd och omfattning beror på hur allvarligt brottet är och dina individuella behov. I bedömningen tas hänsyn till dina personliga egenskaper, brottets karaktär och omständigheter och dina synpunkter. Ju mer uppgifter du kan lämna under bedömningen, desto bättre kan stödet anpassas till dina individuella behov.

Kommer någon att bedöma om jag riskerar att skadas genom det straffrättsliga systemet (under utredningen och rättegången)?

Polisen är skyldig att göra en bedömning av alla brottsoffer för att fastställa vilka behov som finns eller vilket stöd som behövs, inbegripet om och i vilken utsträckning det krävs särskilda åtgärder. Bedömningens längd och omfattning beror på hur allvarligt brottet är och dina individuella behov. I bedömningen tas hänsyn till dina personliga egenskaper, brottets karaktär och omständigheter och dina synpunkter. Ju mer uppgifter du kan lämna under bedömningen, desto bättre kan stödet anpassas till dina individuella behov.

Vilket skydd finns för mycket utsatta brottsoffer?

Du har utökade rättigheter som utsatt brottsoffer enligt bestämmelserna om brottsoffer [1] om det finns risk att kvaliteten på de uppgifter du lämnar påverkas på grund av att du

1. lider av en psykisk störning i den mening som avses i 1983 års lag om psykisk hälsa (*Mental Health Act 1983*),
2. av annan anledning har en betydligt nedsatt intelligens och förmåga till socialt samspel eller
3. har en fysisk funktionsnedsättning eller fysisk sjukdom.

[1] Detta grundar sig på kriterierna i avsnitt 16 i 1999 års lag om ungdomsrättsvård och bevis i brottmål (*Youth Justice and Criminal Evidence Act 1999*) för domstolars fastställande av rätt till särskilda åtgärder (se punkterna 1.13–1.15 i kapitel 1).

Finns det särskilda rättigheter för minderåriga?

Du har utökade rättigheter som utsatt brottsoffer enligt bestämmelserna om brottsoffer [1] om du var under 18 år när brottet begicks. Det innefattar rätt till särskilda åtgärder om du vittnar i en rättegång.

[1] Detta grundar sig på kriterierna i avsnitt 16 i 1999 års lag om ungdomsrättsvård och bevis i brottmål (*Youth Justice and Criminal Evidence Act 1999*) för domstolars fastställande av rätt till särskilda åtgärder (se punkterna 1.13–1.15 i kapitel 1).

En av mina familjemedlemmar har avlidit på grund av brottet – vilka rättigheter har jag?

Nära anhöriga till den avlidne har rätt till stöd enligt bestämmelserna i egenskap av offer för det allvarligaste brottet.

En av mina familjemedlemmar har utsatts för ett brott – vilka rättigheter har jag?

Talesperson för anhöriga till brottsoffer som har en funktionsnedsättning eller till brottsoffer som skadats så allvarligt av ett brott att de inte kan kommunicera

Om du har en funktionsnedsättning eller har skadats så allvarligt av ett brott att du inte kan kommunicera, har du eller dina nära anhöriga rätt att utse en talesperson för familjen som agerar som kontaktpunkt för stöd enligt dessa bestämmelser.

Förälder eller vårdnadshavare till ett brottsoffer som är under 18 år

Om du är ett brottsoffer som är under 18 år har du, och vanligtvis också din förälder eller vårdnadshavare, rätt till stöd enligt dessa bestämmelser.[1]

[1] Under förutsättning att din förälder eller vårdnadshavare inte utreds eller anklagas av polisen i samband med brottet eller att det berörda organet i brottmålsförandet inte har rimlig anledning att anse att det inte ligger i ditt intresse att din förälder eller vårdnadshavare får stödet.

Kan jag få tillgång till medlingstjänster? På vilka villkor? Är jag säker under medling?

Reparativ rättvisa innebär att etablera kontakt mellan brottsoffer och gärningsmän för att hitta en positiv väg framåt.

Alla åtgärder för reparativ rättvisa är frivilliga – du behöver inte delta i dem, och både du och gärningsmannen måste säga ja till dem innan de kan genomföras. Du kan begära att få delta i åtgärder för reparativ rättvisa vid en tidpunkt som passar dig. Du kan också bli tillfrågad om att delta om gärningsmannen bitt om reparativ rättvisa. Även om båda parter har sagt ja till att delta kan medlaren bedöma att det inte är lämpligt.

Lämpliga åtgärder vidtas för att se till att allt du går med på sker på ett säkert sätt. En utbildad medlare är alltid närvarande vid mötena mellan dig och gärningsmannen. Om gärningsmannen erkänt sig skyldig och vill delta i ett möte eller kommunicera med dig, kan du få möjlighet att förklara för honom eller henne hur händelsen har påverkat dig. Du kan sedan begära en ursäkt eller gå med på en aktivitet som gärningsmannen ska genomföra för att bidra till att gottgöra den skada som han eller hon har vållat.

Reparativ rättvisa är inte detsamma som lösning utanför rättssystemet (*Community Resolution*). *Community Resolution* är en informell möjlighet som polisen har för att hantera mindre förseelser och asocialt beteende utanför rättssystemet. *Community Resolution* riktar sig i första hand till förstagångsförbrytare som uttrycker uppriktig ånger och när brottsoffret har gått med på att polisen inte vidtar formella åtgärder.

Var hittar jag lagstiftning om mina rättigheter?

[Bestämmelserna om brottsoffer \(Code of Practice for Victims of Crime \(Victims Code\)\)](#) har utfärdats i enlighet med [avsnitt 32 i 2004 års lag om våld i familjen, brott och brottsoffer](#) och trädde i kraft genom en förordning i enlighet med [avsnitt 33 i 2004 års lag om våld i familjen, brott och brottsoffer](#). Genom [2015 års förordning om 2004 års lag om våld i familjen, brott och brottsoffer \(Domestic Violence, Crime and Victims Act 2004 \(Victims' Code of Practice\) Order 2015\)](#) (förordning 2015 nr 1817 (*Statutory Instrument 2015 No. 1817*)), som lades fram för parlamentet den 23 oktober 2015, trädde en reviderad version av bestämmelserna om brottsoffer i kraft den 16 november 2015.

I bestämmelserna om brottsoffer anges vilket stöd som ska ges till brottsoffer i England och Wales av de viktigaste straffrättsliga organen (i inledningen och kapitlen 1–4) och av andra organisationer med relevanta arbetsområden (i kapitel 5). Dessa organisationer betecknas i bestämmelserna som verksamheter, "service providers". I bestämmelserna om brottsoffer anges vilka rättigheter som brottsoffer har och skyldigheterna för de olika verksamheter som tillhandahåller tjänster.

I kapitel 3 i bestämmelserna om brottsoffer anges på ett språk som är begripligt för barn vilka tjänster som ska tillhandahållas barn som utsatts för brott. Kapitlet ska jämföras med inledningen och kapitlen 1 och 2 i bestämmelserna om brottsoffer.

Genom punkt 1 i inledningen och punkt 1 i kapitel 5 i bestämmelserna om brottsoffer säkerställs att de behöriga myndigheterna tar hänsyn till direktivets övergripande målsättning när de utför sina uppgifter enligt bestämmelserna.

Rättigheterna i bestämmelserna om brottsoffer omfattar alla brottsoffer oavsett uppehållsstatus.

[Avsnitt 56 i 2004 års lag om våld i familjen, brott och brottsoffer](#): Justitieministeriet ger bidrag till nationella verksamheter som tillhandahåller stöd till brottsoffer. Bidrag ges också till polismyndigheter för att tillhandahålla emotionellt och praktiskt stöd på lokal nivå till brottsoffer enligt [avsnitt 143 i 2014 års lag om asocialt beteende, brott och polisarbete](#).

Enligt punkt 3 i bidragsavtalet mellan justitieministeriet och polismyndigheterna krävs att de verksamheter som får bidrag av polismyndigheterna följer direktivet om rättigheter, stöd och skydd för brottsoffer, särskilt artiklarna 8 och 9. I punkt 4 anges att de tjänster som tillhandahålls måste uppfylla villkoren i artikel 8.1.

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Senaste uppdatering: 05/09/2018

2 - Brottsanmälan och Mina rättigheter under förundersökningen

Hur anmäler jag ett brott?

Du ska i första hand anmäla ett brott till polisen. Information om hur du gör det finns här: [Anmäl ett brott](#).

Hur kan jag ta reda på vad som händer i ärendet?

Om du utsatts för ett brott har du rätt att inom fem arbetsdagar bli informerad av polisen och få en förklaring till skälen om en misstänkt har

- anhållits,
- förhörts,
- frigetts utan att åtal väcks,
- tillfälligt frigetts i avvaktan på att åtal ska väckas (*police bail*), eller om villkoren för det tillfälliga frigivandet har ändrats eller upphört.

Du har rätt att bli informerad av polisen om följande inom fem arbetsdagar efter att polisen mottagit informationen:

- Datum, tid och plats för den första domstolsförhandlingen.
- Om den misstänkte tillfälligt har frigetts i avvaktan på domstolsförhandling, villkoren för det tillfälliga frigivandet och eventuella ändringar av villkoren.

Har jag rätt till rättshjälp (under utredningen eller rättegången)? På vilka villkor?

Offer och vittnen är inte parter i brottmålsförfarandet och är därför inte berättigade till rättshjälp i England och Wales.

Kan jag få ersättning (för att delta i undersökningen/rättegången)? På vilka villkor?

Verksamheter som ansvarar för att väcka åtal för ett brott måste ha regler som anger att brottsoffer har möjlighet till ersättning för kostnader i samband med att de vittnar i en rättegång.

Mer information om hur vittnen begär ersättning finns [här](#)

och [här](#).

Kan jag överklaga om ärendet läggs ner före rättegång?

Om du är missnöjd med att åklagarmyndigheten (*Crown Prosecution Service*) beslutar att inte väcka åtal kan du ansöka om omprövning av beslutet enligt nationella rådet för polischefers (*National Police Chiefs Council*) och åklagarmyndighetens system för brottsoffers rätt till omprövning (*Victims' Right to Review*).

Åklagarmyndigheten lanserade sitt system för brottsoffers rätt till omprövning den 5 juni 2013. Polisen i England och Wales antog ett system för brottsoffers rätt till omprövning den 1 april 2015. Systemen ger brottsoffer rätt att begära en omprövning av polisens eller åklagarmyndighetens beslut att inte väcka åtal eller att på annat sätt lägga ner brottmålsförfarandet.

Om du meddelas ett beslut som du har rätt att begära omprövning av enligt *National Police Chiefs Councils* eller åklagarmyndighetens system, ska meddelandet innehålla tillräckligt med information för att du ska kunna besluta om du vill begära omprövning eller ej.

Kan jag behöva medverka i rättegången?

Om du känner till något om en händelse kan du bli ombedd att vittna för åklagarsidan eller försvaret i en rättegång.

Vilken är min officiella roll i rättssystemet? Kan jag vara eller välja att vara något av följande: Offer, vittne, civilrättslig part eller privat åklagare?

Enligt bestämmelserna om brottsoffer (*Code of Practice for Victims of Crime*) är ett brottsoffer

- en fysisk person som lidit skada, inbegripet fysisk, psykisk eller känslomässig skada eller ekonomisk förlust, som direkt orsakats av ett brott,
- en nära anhörig (se ordlistan) till en person vars död direkt orsakades av ett brott.

Om du känner till något om en händelse kan du bli ombedd att vittna för åklagarsidan eller försvaret i en rättegång. Om du känner någon av personerna som är inblandade i ärendet kan du ombes att medverka som karaktärvittne, vanligtvis för försvarssidan. Under alla omständigheter kan ditt vittnesmål vara avgörande för om den tilltalade fälls eller frikänns.

Rätten att väcka enskilt åtal fastställs i avsnitt 6.1 i 1985 års lag om åtal av brott (*Prosecution of Offences Act 1985*). Det finns emellertid vissa begränsningar:

- Riksåklagaren (*Director of Public Prosecutions*) har enligt avsnitt 6.2 i 1985 års lag om åtal av brott befogenhet att ta över enskilda åtal.
- I vissa fall måste den som väckt enskilt åtal begära godkännande från *Attorney General* eller åklagarmyndigheten innan förfarandet inleds.

Mer information finns [här](#).

Vilka rättigheter och skyldigheter har jag i denna roll?

Rättigheterna för brottsoffer fastställs i bestämmelserna om brottsoffer, som finns att läsa [här](#).

Om du har varit vittne till ett brott men inte är brottsoffer kan du få tillgång till stöd enligt vittnesstadgan (*Witness Charter*) i stället för bestämmelserna om brottsoffer. Vittnesstadgan finns att läsa [här](#).

Kan jag göra ett uttalande under rättegången eller vittna? På vilka villkor?

Om du känner till något om en händelse kan du bli ombedd att vittna för åklagarsidan eller försvaret i en rättegång. Om du känner någon av personerna som är inblandade i ärendet kan du ombes att medverka som karaktärvittne, vanligtvis för försvarssidan.

Om du är brottsoffer har du möjlighet att göra ett personligt uttalande som brottsoffer (*Victim Personal Statement*). I uttalandet kan du med egna ord beskriva hur brottet har påverkat dig fysiskt, känslomässigt, ekonomiskt eller på andra sätt. Uttalandet skiljer sig från vittnesmålet, som handlar om vad som hände vid det aktuella tillfället, till exempel vad du såg eller hörde.

Det personliga uttalandet ger dig möjlighet att göra din röst hörd i brottmålsförfarandet. Du får dock inte uttala några åsikter om den påföljd eller det straff som den tilltalade borde få, eftersom det är domstolens sak att besluta.

Du har rätt att få möjlighet att göra ett personligt uttalande som brottsoffer samtidigt med polisförhöret om brottet då du berättar vad som hände.

Om den tilltalade fälls har du rätt att säga om du vill att ditt personliga uttalande som brottsoffer ska läsas upp eller spelas upp (om det är inspelat) i rätten. Du har också rätt att säga om du själv vill läsa upp uttalandet eller om du vill att någon annan ska läsa upp det (t.ex. en familjemedlem eller åklagaren). Innan du beslutar om du vill att uttalandet ska läsas upp eller spelas upp i rätten informeras du om eventuella konsekvenser, till exempel att uttalandet kan komma att rapporteras i media. Det kan också hända att försvaret ställer frågor till dig om ditt uttalande.

Om du begär att ditt personliga uttalande som brottsoffer ska läsas upp eller spelas upp i rätten kan domstolen, med hänsyn till dina intressen, besluta om och vilka delar av uttalandet som ska läsas upp eller spelas upp. I de flesta fall kommer delar av eller hela ditt uttalande att läsas upp eller spelas upp, om inte domstolen beslutar att det finns starka skäl att inte göra det. Du kommer att underrättas om domstolens beslut.

Vilken information ska jag få under rättegången?

Du har rätt till följande:

- Att inom fem arbetsdagar bli informerad om resultatet av eventuella förhandlingar om tillfällig frigivning i avvaktan på rättegång (relevanta villkor för frigivningen och relevanta ändringar av villkoren). Om du är offer för något av de allvarligaste

brotten, utsatts för brott vid upprepade tillfällen, är särskilt utsatt eller föremål för hot, har du rätt att få informationen inom en arbetsdag.

- Att bli informerad av enheten för stöd till brottsoffer och vittnen (*Witness Care Unit*) om datum och plats för domstolsförhandlingarna i ärendet och resultatet av dem. Enheten för stöd till brottsoffer och vittnen måste ge dig denna information inom en arbetsdag efter att den fått informationen av domstolen.
- Att bli informerad om ett anhållningsbeslut har fattats för en misstänkt och om resultatet av en domstolsförhandling om den misstänkte har anhållits på nytt. Misstänkta som anhålls på nytt efter att ett anhållningsbeslut fattats ställs ofta snabbt inför rätta efter anhållandet. Enheten för stöd till brottsoffer och vittnen måste ge dig denna information inom fem arbetsdagar efter att den fått informationen av domstolen.
- I de fall den misstänkte förklarar sig oskyldig, diskutera vilka eventuella behov du har med enheten för stöd till brottsoffer och vittnen och i förekommande fall hänvisas till en lämplig stödgrupp eller stödorganisation.

Om du är vittne vid en rättegång har du rätt till följande:

- Att be domstolspersonalen att få komma in i byggnaden via en annan ingång än den misstänkte och dennes familj och vänner.
- Om omständigheterna tillåter det, träffa åklagaren eller en företrädare för åklagarmyndigheten och ställa frågor till honom eller henne om domstolsförfarandet. Om det är möjligt kommer han eller hon att tala om hur länge du behöver vänta innan du ska avlägga ditt vittnesmål.
- Så långt det är möjligt, få information från åklagaren om det uppstår dröjsmål i förhandlingarna under dagen och hur lång tid du behöver vänta.
- Att få vänta och få en plats i rätten som är skild från den plats där den misstänkte och dennes familj och vänner uppehåller sig. Domstolen ser till att detta görs så långt det är möjligt.
- Få särskilda åtgärder vidtagna för din räkning om sådana har beslutats av domstolen.
- Få en kontaktpunkt utsedd vid domstolen så att du kan få reda på vad som händer under förhandlingarna i ärendet.

Har jag rätt att få tillgång till handlingarna i rättegången?

Tillgång till rättegångshandlingar regleras av del 5 av de civilprocessrättsliga reglerna (*Civil Procedure Rules*). De regler som är mest relevanta är sannolikt 5.4C och 5.4D. Reglerna finns att läsa [här](#).

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Senaste uppdatering: 05/09/2018

3 - Mina rättigheter efter rättegången

Kan jag överklaga domen?

Brottsoffer har ingen rätt att överklaga en fällande dom mot gärningsmannen.

Vilka är mina rättigheter efter domen?

Efter rättegången har du rätt till följande:

- Att få ersättning för alla utgifter som åklagarmyndigheten (*Crown Prosecution Service*) har beslutat att du har rätt till om du har närvarat vid rättegången för att vitna. Du ska få ersättningen inom tio arbetsdagar efter att åklagarmyndigheten tagit emot ett korrekt ifyllt ersättningsformulär.
- Att få information från enheten för stöd till brottsoffer och vittnen (*Witness Care Unit*) om resultatet av rättegången, inbegripet om möjligt en kort sammanfattning av domskälen. Enheten för stöd till brottsoffer och vittnen måste ge dig denna information inom en arbetsdag efter att den fått informationen av domstolen.
- Att få information av enheten för stöd till brottsoffer och vittnen om vilka verksamheter du kan vända dig till för stöd till brottsoffer.

i) Om en ansökan om att överklaga en fällande dom eller påföljd i Magistrates' Court görs vid Crown Court.

Du har rätt att få följande information av enheten för stöd till brottsoffer och vittnen inom en arbetsdag efter att enheten fått informationen från domstolen:

- Uppgift om alla överklaganden som gjorts.
- Datum, tid och plats för eventuella domstolsförhandlingar.
- Resultatet av överklagandet, inbegripet alla ändringar av den ursprungliga domen.

Du har också rätt till följande:

- Att få vänta och få en plats i rätten som är skild från den plats där klaganden och dennes familj och vänner uppehåller sig. Domstolen ser till att detta görs så långt det är möjligt.
- Att få en kontaktpunkt vid *Crown Court*.
- Att få information om vilka verksamheter du kan vända dig till för stöd till brottsoffer.

ii) Om en ansökan om att överklaga en fällande dom eller påföljd görs vid appellationsdomstolen (Court of Appeal) eller om en ansökan eller ett överklagande görs i ett brottmål vid högsta domstolen (*Supreme Court*) i en rättsfråga.

Du har rätt till följande:

- Att få upplysning om att klaganden fått prövningstillstånd för överklagande inom fem arbetsdagar efter att enheten för stöd till brottsoffer och vittnen fått informationen från domstolen. Om du är offer för det allvarligaste brottet, utsatts för brott vid upprepade tillfällen, är särskilt utsatt eller föremål för hot, har du rätt att få informationen inom en arbetsdag.
- Att få information om datum, tid och plats för eventuella domstolsförhandlingar från enheten för stöd till brottsoffer och vittnen inom en arbetsdag efter att enheten fått informationen från domstolen.
- Att få upplysning om att klaganden tillfälligt frigetts i avvaktan på beslut i överklagandet eller om att villkoren för den tillfälliga frigivningen har ändrats. Enheten för stöd till brottsoffer och vittnen ska ge dig informationen inom en arbetsdag efter att den fått informationen från domstolen.
- Att få information om eventuella ändringar av datum för domstolsförhandlingar. Enheten för stöd till brottsoffer och vittnen ska ge dig informationen inom en arbetsdag efter att den fått informationen från domstolen.
- Att via enheten för stöd till brottsoffer och vittnen få en kontaktpunkt vid *Criminal Appeal Office* eller *Supreme Court*.
- Att få information om resultatet av överklagandet, inbegripet eventuella ändringar av den ursprungliga domen. Enheten för stöd till brottsoffer och vittnen ska ge dig informationen inom en arbetsdag efter att den fått informationen från domstolen. Om du är offer för det allvarligaste brottet, utsatts för brott vid upprepade tillfällen, är särskilt utsatt eller föremål för hot, har du rätt att få informationen inom en arbetsdag.
- Att få vänta och få en plats i rätten som är skild från den plats där klaganden och dennes familj och vänner uppehåller sig. Domstolen ser till att detta görs så långt det är möjligt. Det är ovanligt att klaganden närvarar vid förhandlingar i *Supreme Court*. Särskilda arrangemang kommer att vidtas om klaganden är närvarande och du inte vill sitta i rättsalen.
- Att begära en kopia av domstolens beslut i ärendet från *Criminal Appeal Office* eller *Supreme Court* när beslutet har offentliggjorts.

Om prövningstillstånd har beviljats och du är en efterlevande nära anhörig i ett ärende som omfattas, har du rätt till ett möte med åklagarmyndigheten för att få information om överklagandet och domstolsförandet.

Criminal Cases Review Commission

Granskningskommissionen för brottmål (*Criminal Cases Review Commission*) granskar efter ansökan från en gärningsman de domar och påföljder som beslutats för de brott som gärningsmannen har begått. Granskningskommissionen kan besluta att en fällande dom ska överklagas på nytt om det framkommit nya uppgifter eller nya skäl som kan innebära att domen är rättsosäker eller påföljden är för lång. Den tar varje år emot ca 1 000 ansökningar från personer som dömts för brott och beslutar att 30–40 ärenden ska överklagas på nytt. När granskningskommissionen granskar ett ärende bedömer den hur du potentiellt skulle påverkas och beslutar om du ska informeras. Den anger skälen för sitt beslut om kontakten med dig och underrättar i tillämpliga fall polisen om sina beslut.

- Du har rätt att bli informerad av granskningskommissionen om den bedömer att det är rimligt att anta att du kommer att få kännedom om en granskning.

- Om granskningskommissionen beslutar att det är lämpligt att kontakta dig under granskningen, kommer den att meddela dig att en ansökan har mottagits och att ärendet är föremål för granskning. Efter granskningen beslutar granskningskommissionen om den fällande domen eller påföljden ska hänskjutas till domstolarna och meddelar dig om beslutet, såvida du inte uttryckligen bett att inte bli informerad.
- Om granskningskommissionen beslutar att det inte är lämpligt att kontakta dig under granskningen men sedan beslutar att hänskjuta den fällande domen eller påföljden till domstolarna, bör den informera dig om det.

Har jag rätt till stöd eller skydd efter rättegången? Hur länge?

- Du har rätt till stöd för brottsoffer när som helst, oavsett om du har anmält ett brott eller ej, och även efter att utredningen och åtalet har avslutats.

Vilken information får jag om gärningsmannen döms?

- Du har rätt att bli informerad av enheten för stöd till brottsoffer och vittnen om vilken påföljd som utdömts för den misstänkta (om han eller hon fälls) inom en arbetsdag efter att enheten fått informationen från domstolen. Det innebär en kort beskrivning av innebörden och konsekvensen av påföljden.
- Du har rätt att kontakta åklagarmyndigheten (*Crown Prosecution Service*), som svarar på de frågor om påföljden som enheten för stöd till brottsoffer och vittnen inte kan besvara.
- Om du är en efterlevande nära anhörig i ett ärende som omfattas, har du utöver de rättigheter som anges ovan även rätt till ett möte med en företrädare för åklagarmyndigheten som förklarar den påföljd som utdömts. Detta möte äger vanligtvis rum vid domstolen.

Vad får jag veta om gärningsmännen frigges (också vid förtida eller villkorlig frigivning) eller rymmer?

Offer för vålds- och sexualbrott där gärningsmannen dömts till minst tolv månaders fängelse kan delta i övervakningsmyndighetens (*National Probation Service*) lagstadgade program för kontakt med brottsoffer (*Victim Contact Scheme*). Syftet med programmet är att ge brottsoffren information och råd om brottmålsförloppet via en särskild kontaktperson för brottsoffer (*Victim Liaison Officer*). Det innebär bland annat att du, efter beslut av övervakningsmyndigheten, får information om viktiga händelser under gärningsmannens påföljd, t.ex. förflyttning till öppen anstalt eller frigivning, och att du kan lämna synpunkter från ett brottsofferperspektiv på villkoren för frigivningen.

Om du har blivit utsatt för ett vålds- eller sexualbrott [1] för vilket gärningsmannen dömts till minst tolv månaders fängelse eller till vård enligt 1983 års lag om psykisk hälsa (*Mental Health Act 1983*), är enheten för stöd till brottsoffer och vittnen skyldig att informera dig om programmet för kontakt med brottsoffer och om att dina uppgifter automatiskt kommer att lämnas till övervakningsmyndigheten inom 20 arbetsdagar, såvida du inte begärt att de inte ska lämnas vidare.

Om du väljer att delta i programmet för kontakt med brottsoffer har du rätt till följande:

- Att välja om du vill bli informerad om viktiga händelser under gärningsmannens påföljd.
- Att få en kontaktperson för brottsoffer utsedd som kommer att fungera som din kontaktpunkt hos övervakningsmyndigheten, såvida gärningsmannen inte lider av en psykisk störning utan att vara föremål för sluten rättspsykiatrisk vård (en s.k. *unrestricted patient*, se nedan).
- Att få information om och lämna synpunkter från ett brottsofferperspektiv på villkoren för frigivningen. Det kan t.ex. handla om villkor som hindrar gärningsmannen från att kontakta dig eller din familj.
- Att få information från övervakningsmyndigheten om eventuella villkor för frigivningen som rör dig eller din familj.
- Att få information om datumet då dessa villkor upphör.
- Att få eventuell ytterligare information som övervakningsmyndigheten bedömer vara relevant med tanke på ärendets omständigheter, såsom viktigare händelser under gärningsmannens påföljd eller behandling (i fråga om psykiskt störda personer).

Om du är en efterlevande nära anhörig till en person som utsatts för ett brott där gärningsmannen dömts till

minst tolv månaders fängelse för ett vålds- eller sexualbrott eller till sluten rättspsykiatrisk vård kommer du också att erbjudas att delta i programmet för kontakt med brottsoffer. Om du inte är en av brottsoffrets närmaste anhöriga är det övervakningsmyndigheten som beslutar om du ska erbjudas möjlighet att delta i programmet.

Om du är förälder, vårdnadshavare eller anhörigvårdare till ett brottsoffer som är under 18 år, är en utsatt vuxen (*vulnerable adult*) eller som av annat skäl inte fullt ut kan delta i programmet för kontakt med brottsoffer, erbjuds du vanligtvis att delta för deras räkning. Föräldrar, vårdnadshavare eller anhörigvårdare erbjuds dock inte att delta om det inte anses ligga i brottsoffrets intresse.

Åtgärder för brottsoffer i händelse av rymning

Om det osannolika skulle inträffa att en gärningsman rymmer från ett förvar kommer polisen, när den har fått kännedom eller underrättats om det av fängelse, gruppen för unga brottslingar (*Youth Offending Team*), sjukhuset eller förvarsanläggningen för immigranter, att i de fall det är möjligt underrätta dig om rymningen och om de åtgärder som vidtagits för att skydda dig, om man bedömer att det finns en betydande risk att gärningsmannen skulle kunna skada dig.

[1] Enligt definitionen i avsnitt 45.2 i 2004 års lag om våld i familjen, brott och brottsoffer (Domestic Violence, Crime and Victims Act 2004).

Kommer jag att bli delaktig i beslut om frigivning eller villkorlig frigivning? Kan jag göra ett uttalande eller överklaga?

Om du har valt att delta i programmet för kontakt med brottsoffer och övervakningsnämnden kommer att överväga frigivning av gärningsmannen eller förflyttning av honom eller henne till öppen anstalt, har du rätt att

- få information av övervakningsmyndigheten om ett sammanträde i övervakningsnämnden kommer att äga rum,
- lämna synpunkter till övervakningsnämnden om villkoren för frigivningen (se ordlistan),
- få en motivering till varför ett villkor för frigivningen som du har begärt inte finns med bland villkoren för frigivning,
- få en förklaring av det personliga uttalandet som brottsoffer (*Victim Personal Statement*) från kontaktpersonen för brottsoffer, inbegripet hur det kommer att användas av övervakningsnämnden,
- göra ett personligt uttalande som brottsoffer som kommer att lämnas till övervakningsnämnden,
- ansöka om att närvara vid det muntliga hörandet i övervakningsnämnden för att lägga fram ditt personliga uttalande som brottsoffer, om övervakningsnämnden beslutar att ett muntligt hörande är lämpligt.

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Senaste uppdatering: 05/09/2018

4 - Ersättning

Vilket förfarande finns för att yrka skadestånd från gärningsmannen (t.ex. rättegång, civilrättsligt krav)?

2012 års program för brottskadeersättning (*Criminal Injuries Compensation Scheme 2012*)

2012 års program för brottskadeersättning (*Criminal Injuries Compensation Scheme 2012*) är ett offentligt finansierat program för att ge ersättning till oskyldiga offer för våldsbrott i Storbritannien. Programmet förvaltas av myndigheten för brottskadeersättning (*Criminal Injuries Compensation Authority*), som också beslutar om alla ersättningskrav. Ersättning beviljas inte för alla krav – för att få ersättning måste man omfattas av programmet.

En vägledning om programmet finns att läsa [här](#).

Du kan ansöka om ersättning [här](#).

Ersättning som beslutas av domstol

Magistrates' Courts kan besluta om ersättning på upp till 5 000 brittiska pund per åtal. *Crown Court* har obegränsade befogenheter men bör ta hänsyn till gärningsmannens resurser.

Domstolen ska fatta beslut om ett ersättningsbelopp som är lämpligt med hänsyn till åklagarens och försvarets bevisning och framställningar.

Domstolarna fäster stor vikt vid beslut om ersättning och måste ange skäl i de fall de inte fattar något beslut om ersättning.

Mer information om beslut om ersättning av *Crown Court* finns [här](#).

Civilrättsliga krav

Det är upp till dig som brottsoffer att framställa ett civilrättsligt krav. Det kan dock påverka andra krav på ersättning, och juridisk rådgivning kan behövas.

Information om hur du gör ett civilrättsligt krav på skadestånd finns [här](#).

Domstolen förpliktade gärningsmannen att betala skadestånd eller ersättning till mig. Hur kan jag vara säker på att gärningsmannen betalar?

Verkställighet av beslut om ersättning handhas av domstolarna.

Om gärningsmannen inte betalar, kan då staten betala ut ett förskott? På vilka villkor?

Nej, möjlighet till förskottsbetalning av ersättning finns inte i England och Wales.

Har jag rätt att få ersättning från staten?

Du kan ha rätt till ersättning från programmet för brottsskadeersättning. Mer information finns [här](#).

Har jag rätt att få ersättning om gärningsmannen inte dömts?

Du kan ha rätt till ersättning från programmet för brottsskadeersättning även om angriparen är okänd eller inte fälls. Mer information finns [här](#).

Har jag rätt till ersättning i förväg om jag väntar på beslut om min ansökan om ersättning?

Om myndigheten för brottsskadeersättning har beslutat att du har rätt till en ersättning men inte kan fatta ett slutligt beslut, kan de besluta att göra en delbetalning. Om myndigheten inte kan fatta ett slutligt beslut beror det sannolikt på att den behöver få mer information om de långsiktiga följderna av din skada.

Mer information finns [här](#).

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Senaste uppdatering: 05/09/2018

5 - Min rätt till stöd och bistånd

Vem ska jag kontakta för stöd och hjälp?

Informationstjänsten för brottsoffer (*Victims' Information Service*) ger information om lokalt stöd till brottsoffer, reparativ rättvisa, rättssystemet, bestämmelserna om brottsoffer (*Victims' Code*) och vittnesstadgan (*Witness Charter*). Mer information om informationstjänsten för brottsoffer finns [här](#).

Justitieministeriet ger bidrag till nationella verksamheter som tillhandahåller stöd till brottsoffer. Bidrag ges också till polismyndigheter (*Police and Crime Commissioners*) för att tillhandahålla emotionellt och praktiskt stöd på lokal nivå till brottsoffer enligt avsnitt 143 i 2014 års lag om asocialt beteende, brott och polisarbete (*Anti-social Behaviour, Crime and Policing Act 2014*).

Du kan nå lokalt finansierade stödverksamheter via polismyndigheternas webbplatser. De olika polismyndigheterna hittar du [här](#).

Du kan få information om närmaste våldtäktsmottagning (*Sexual Assault Referral Centre*) genom att ringa [111](#) (*National Health Services nummer för icke-akuta ärenden*), tala med din läkare eller med akutmottagningen på ditt lokala sjukhus, eller besöka webbplatsen [NHS Choices](https://www.nhs.uk/Service-Search/Rape-and-sexual-assault-referral-centres/LocationSearch/364) <https://www.nhs.uk/Service-Search/Rape-and-sexual-assault-referral-centres/LocationSearch/364>.

Hotline för stöd till brottsoffer

Victim Information Service har en telefonjour för information till brottsoffer: +44 808 168 9293.

Är stöd till brottsoffer gratis?

Ja.

Vilka typer av stöd kan jag få från statliga myndigheter eller staten?

Polisen är skyldig att upplysa dig om var och hur du kan få råd och stöd, inbegripet medicinskt stöd, specialiserat stöd (t.ex. psykologiskt stöd) och alternativ bostad.

Enligt [§ 7 av 1996 års bostadslag \(Housing Act 1996\)](#) är lokala bostadsmyndigheter skyldiga att hjälpa hemlösa individer och familjer som ansöker om hjälp.

National Health Service erbjuder stöd vid

- [posttraumatiskt stress-syndrom](#),
- [sexuella övergrepp](#),
- [våld i familjen](#).

Vilka typer av stöd kan jag få från icke-statliga organisationer?

Det finns flera icke-statliga organisationer och välgörenhetsorganisationer som erbjuder hjälp, stöd och rådgivning och andra generella och specialiserade tjänster till brottsoffer på nationell, regional och lokal nivå.

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Senaste uppdatering: 05/09/2018